

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ**

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КВІТНИКАРСТВО І ДЕКОРАТИВНЕ САДІВНИЦТВО

освітньо-професійна програма Агрономія
спеціальність 201 Агрономія
галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь Бакалавр

Розробник: **Марина Антонєць**,
доцент кафедри рослинництва,
кандидат психологічних наук, доцент

Гарант: **Віктор Ляшенко**,
доцент кафедри рослинництва,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент

Полтава 2021 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Квітникарство і декоративне садівництво
Назва структурного підрозділу	Кафедра рослинництва
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Антонєць Марина Олексіївна, канд. психол. наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 44 (навчальний корпус №1) <i>e-mail:</i> margyna.antonets@pdaa.edu.ua , тел. 0669646761, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/antonec-margyna-oleksiyivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	201 Агрономія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Навчальні дисципліни відповідного рівня, що передують вивченню початкової дисципліни: ботаніка, ґрунтознавство, неорганічна та органічна хімія/

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Квітникарство і декоративне садівництво» дозволяє сформувати у здобувачів вищої освіти комплекс знань, умінь та навичок щодо вирощування декоративних рослин у разі створення зелених насаджень різного призначення та догляд за ними під час експлуатації ландшафтних композицій.

Заплановані результати навчання

Метою викладання навчальної дисципліни є формування наукових основ організації декоративного садівництва та квітникарства, а також практичних навичок із розмноження, вирощування та використання в озелененні декоративних рослин.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни:

1. визначити основні проблеми розвитку галузі квітникарства і декоративного садівництва;
2. з'ясувати морфологічні, екологічні та естетичні особливості декоративних рослин відкритого і закритого ґрунту;
3. навчити формувати ландшафтні композиції і аранжувати квіти;

Компетентності:

Загальні

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові

1. Базові знання з агрономічних дисциплін (рослинництво, землеробство, селекція і насінництво сільськогосподарських культур, агрохімія, агрометеорологія, ґрунтознавство, механізація в рослинництві, фітопатологія, ентомологія).

2. Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції. Вміти застосовувати фахові компетентності, щоб претендувати на первинні посади з агрономічних спеціальностей.

Програмні результати навчання

Здатність організовувати виробничі процеси у декоративних розсадниках і садових центрах та розробляти проекти озеленення територій.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Квітникарство та декоративне садівництво як навчальна дисципліна

Еколого-естетичне значення квітів у житті людей. Едемський сад. Презентація книги А.Топачевського «З Божого Саду». Селам-мова квітів як символів спілкування. Мета і завдання навчальної дисципліни «Квітникарство та декоративне садівництво».

Сади древнього Єгипту, Греції, Риму. «Висячі» сади Семіраміди. Класичний стиль садово-паркового мистецтва рабовласницьких держав. Монастирські сади середньовіччя, мавританський художній стиль, сади великого Могола. Особливості стилю декоративного садівництва епохи Відродження у Франції, сади Флоренції, голландське бароко у художньому садівництві. Особливості декоративного садівництва Китаю, Японії. Англійський ландшафтний стиль садівництва. Квітникарство періоду другої половини ХІХ - початку ХХ ст, у Парижі.

Садівництво Київської Русі, вплив російського і польського досвіду на влаштування садів в Україні. Видатні пам'ятники садово-паркового мистецтва „Софіївка” „Олександрія”, „Масандра”. Садово-паркове будівництво в Україні (Тростянець, Асканія - Нова, Устимівський дендропарк). Никитський ботанічний сад.

Сучасні тенденції розвитку декоративного садівництва і квітникарства в Україні та Європі. Селекція на декоративність, залучення видів природної флори, розвиток контейнерної культури. Класифікація квітниково-декоративних рослин незахищеного ґрунту.

Тема 2. Квітникарство незахищеного ґрунту

Класифікація однорічних квітникових культур за В.Буніним. Класифікація однорічних квітникових культур за Г.Тавліною. Класифікація однорічних квітникових культур за Л.Іщук. Технологія вирощування однорічників.

Красивоквітучі культури. Декоративно-листяні культури. Килимові культури. Виткі культури. Сухоцвіти. Духмяні культури.

Загальна характеристика і класифікація дворічних квітникових культур. Технологія вирощування дворічників. Розміщення у квітникових композиціях. Асортимент квітникових культур.

Загальна характеристика і класифікації багаторічних квітникових культур. Красивоквітучі багаторічники. Цибулинні і бульбоцибулинні багаторічники. Грунтопокровні багаторічники. Декоративно-листяні багаторічники. Виткі багаторічники. Багаторічники, що не зимують у незахищеному ґрунті. Красивоквітучі кущі.

Екологічні умови культури квітникових рослин. Догляд за рослинами на квітниках. Хвороби та шкідники квітnikово-декоративних рослин.

Тема 3. Характеристика декоративних деревних рослин

Вплив декоративних насаджень на тепловий режим. Вплив декоративних насаджень на швидкість вітру. Вплив декоративних насаджень на вологість і склад повітря. Вплив насаджень на міський шум. Архітектурне значення декоративних насаджень.

Декоративні якості крони. Декоративні якості листя. Декоративні якості квіток. Декоративні якості плодів. Декоративні якості стовбурів. Зміна форми деревних рослин. Оцінка декоративності деревних рослин. Значення інтродукції для садово-паркового будівництва.

Найпоширеніші в Україні деревні декоративні рослини – відділ Голонасінні та відділ Покритонасінні.

Тема 4. Технологія створення квітників

Форми квітникових насаджень регулярного прийому планування за О.Бондаревою: партери, клумби, рабатки, бордюри арабески, модульні сади, модульні квітники, набірні квітники, підвісні квітники та ампелі, пристінне квітникове оформлення, квіткарки, вази і вазони.

Форми квітникових насаджень ландшафтного прийому планування: масиви, групи, квітучі галявини, квітучі узлісся, Монокультурний сад за Л.Рубцовим. Килимові квітники, квітучі луки. Солітери. Барвисті плями, стрічки. Живопис з рослин. Альпінарій, розарій, міксбордери. Рослинна пластика.

Особливості ідейно-композиційного задуму. Принцип пропорційності у квітниковому оформленні. Принцип освітлення та масштабності. Лінійна та повітряна перспектива. Значення фону покриттів. Принцип врахування архітектури населених пунктів.

Критерії добору садового матеріалу для створення композицій. Основні закономірності кольорознавства.

Вертикальне планування, влаштування водопроводу та зрошувальних систем, підготовка ґрунту. Проектування квітників. Особливості садіння і посіву квітникових культур.

Стилістика і класифікація кам'яних садів. Особливості облаштування розаріїв та альпінаріїв.

Влаштування композицій з водних рослин. Правила підбору та висаджування водних рослин. Догляд за рослинами водойм. Асортимент водних і прибережно-водних рослин.

Значення вертикального озеленення. Класифікація ліан за В.Кучерявим. Влаштування опор для вертикального озеленення. Типи вертикального декоративного оформлення. Агротехніка садіння ліан і догляд за ними. Декоративне оформлення балконів.

Тема 5. Квітникарство закритого ґрунту

Типи культивацийних споруд і мікроклімат у них. Гідропоніка як метод культури рослин захищеного ґрунту. Вирощування у подвійних горщечках. Гідропонна культура у плоских вазах. Види субстратів.

Технологія вирощування провідних промислових культур. Зріз квітів, зберігання і пакування квіткової продукції.

Виробнича структура тепличного господарства. Використання виробничих площ та їх співвідношення. Поняття про культуру-, рамо- і сівозміни. Субстрати

Тема 6. Формування пейзажних композицій та флористика

Історичний розвиток флористики. Характеристика технік і стилів у квітково-декоративному аранжуванні. Класифікація та характеристика інструментів і матеріалів для квітково-декоративного аранжування. Загальна характеристика букетів та квіткових композицій. Ознаки складання букетів. Характеристика окремих елементів букетів і квіткових композицій. Характеристика букетів із сухоцвітів. Характеристика найбільш поширених букетів та квіткових композицій. Вирізанки.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год.

Кількість кредитів 4.

Форма семестрового контролю -залік.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми контролю
Здатність організувати виробничі процеси у декоративних розсадниках і садових центрах та розробляти проекти озеленення територій	МН1 Словесні МН2 Наочні МН3 Практичні МСМ МНК1 МНК2 МНІЗ	Опитування Захист звітів Приготування взірців садової землі Проект озеленення Аранжування квітів Вирізанки Участь у тренінгу Конспект статті Контрольна робота

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальний пороговий рівень оцінок, балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН1	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання для денної форми навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання															
	Опитування		Захист звітів		Приготування взірці в садовій землі		Проект озеленення		Аранжування квітів		Вирізки		Участь у тренінгу		Конспект статті	
Здатність організувати виробничі процеси у декоративних розсадниках і садових центрах та розробляти проекти озеленення територій	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН	12	20	6	10	3	5	12	20	6	10	6	10	3	5	12	20

Схема нарахування балів для ЗВО стаціонарної форми навчання

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти								Разом по темі
	Опитування	Захист звітів	Взірці садової	Проект озеленення	Аранжування	Вирізанки	Участь у тренінгу	Конспект статті	
Тема 1. Квітникарство декоративне садівництво навчальна дисципліна	5		5						10
Тема 2. Квітникарство незахищеного ґрунту	5	5							10
Тема 3. Характеристика декоративних деревних рослин	5	5							10
Тема 4. Технологія створення квітників				20			5		25
Тема 5. Квітникарство закритого ґрунту	5								5
Тема 6. Формування пейзажних композицій та флористика					10	10		20	40
Разом	20	10	5	20	10	10	5	20	100

Форми оцінювання результатів навчання для заочної форми навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання									
	Опитування		Проект озеленення		Аранжування квітів		Контрольна робота		Конспект статті	
Здатність організувати виробничі процеси у декоративних розсадниках і садових центрах та розробляти проекти озеленення територій	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН	6	10	12	20	3	5	24	40	15	25

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни Заочна форма навчання

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти					Разом по темі
	Опитування	Проект озеленення	Аранжування	Контрольна робота	Конспект статті	
Тема 1. Квітникарство та декоративне садівництво як навчальна дисципліна				40	5	45
Тема 2. Квітникарство незахищеного ґрунту	5				5	10
Тема 3. Характеристика декоративних деревних рослин					5	5
Тема 4. Технологія створення квітників		20			5	25
Тема 5. Квітникарство закритого ґрунту	5				5	10
Тема 6. Формування пейзажних композицій та флористика			5			5
Разом	10	20	5	40	25	100

Рекомендована література

Основна

1. Антонєць М.О., Антонєць О.А. Впровадження дидактичних принципів у навчальну дисципліну «Квітникарство та декоративне садівництво» / Охорона біорізноманіття та історико-культурної спадщини у ботанічних садах та дендропарках: матеріали Міжнар. наук конф. (28-30 вересня 2021 р., Умань) Присвячено 225-річчю заснування Національного дендрологічного парку «Софіївка». Умань, 2021. С.4-10.
2. Антонєць М. О., Антонєць О. А. Впровадження нових програм у викладання природничих дисциплін / Біорізноманіття: інноваційна діяльність у системі екології й освіти: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (3–4 червня 2021 року, с. Крива Руда, Семенівський р-н, Полтавська обл). Полтава, 2021. Присвячено 60-річчю заснування дендропарку загальнодержавного значення «Криворудський». С. 115-118.
3. Антонєць М. О., Антонєць О. А., Міленко О. Г., Суховієнко А. А., Ворвихвіст М. С. Вплив екологічних чинників на сортову реакцію лілій. Вісник ПДАА. 2021. № 1. С. 43-54.
4. Білоус В.І. Декоративне садівництво. Умань: Вид-во Уманського НУС, 2005. 296 с.
5. Бунін В.О. Квітникарство. Львів: Світ, 1994. 152 с.
6. Висящева Л.В., Соколова Т.А. Промышленное цветоводство. Москва: Агропромиздат, 1991. 362 с.
7. Водичкова В. Альпинарий. Прага: Артия, 1989. 226 с.
8. Гайнер К., Вебер А. Цветы, декоративные деревья и кустарники в нашем саду: Краткая энциклопедия. Москва: Интербук-бизнес, 2005. 383 с.
9. Іщук Л.П., Олешко О.Г., Черняк В.М., Козак Л.А. Квітникарство. Біла Церква: Вид-во Білоцерківського НАУ, 2014. 292 с.
10. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія. Київ:Вища школа,2003. 199 с.
11. Олейнікова О.М. Садові декоративні рослини.Харків Веста,2010. 144 с.
12. Топачевський А.О. З Божого Саду. Рослини і тварини у Святому Письмі. Київ: «Веселка», 2016. 364 с.

Допоміжна

1. Баканова В.В. Цветочно-декоративные многолетники открытого грунта. Киев: Наукова думка, 1984. 156 с.
2. Білорусець Є.Ш., Гиль Л.С., Зикова Т.О., Приходько С.М., Феценко Н.Д. Квітникарство захищеного ґрунту. Київ: Урожай, 1994. 224 с.
3. Вахрамеева М.Г., Денисова Л.В., Никитина С.В., Самсонов С.К. Орхидеи нашей страны. Москва: Наука, 1991. 224 с.
4. Головкин Б.Н. О чём говорят названия растений. Москва: Колос, 1992. 192 с.
5. Заверуха Б.В. Квіти дванадцяти місяців. Київ: Урожай, 1986. 176с.
6. Золотницкий Н.Ф. Цветы в легендах и преданиях. Санкт-Петербург: «Герольд», 1905. 300 с.
7. Капинос Д.Б., Дубров В.М. Пионы в саду. Тюмень «Миньон», 1993 190 с.
8. Костенко І.С., Храбан Г.Ю., Мітін В.В., Гарбуз В.Ф. Дендрологічний парк «Софіївка». Київ: Наукова думка, 1996. 190 с.
9. Красиков С.П. Легенды о цветах. Москва: Молодая гвардия, 1990.
10. Красиков С.П. Цветы и самоцветы: мифы, легенды, предания. Москва: ФАИР-ПРЕСС, 1999. 384 с.
11. Крейча И., Якабова А. Альпинарий в вашем саду. Братислава: Природа, 1989. 310 с.
12. Михайловская М.В., Приходько С.Н. Приусадебное цветоводство. Киев: Урожай, 1991. 288 с.
13. Приходько С.Н., Михайловская М.В. Цветы в квартире. Киев: Урожай, 1992. 224 с.
14. Приходько С.М. Цілюща флора у Вашій кімнаті. Київ: Наукова думка, 1990. 192 с.
15. Сироватська Л.С., Гречишкін А.І., Білорусець Є.Ш. Абетка квітникаря. Київ: Урожай, 1993. 272 с.
16. Тавлинова Г.К. Цветы в комнате и на балконе. Ленинград: Агропромиздат, 1985. 272 с.
17. Ткачук О.А., Ткачук О.О. Троянди. Київ: Вища школа, 1993. 208 с.
18. Харченко К.Д. Флоксы. Київ: Наукова думка, 1975. 156 с.

19. Черевченко Т.М., Капустян В.В., Яременко Л.М. Довідник квітникаря-любителя. Київ:Урожай, 1994. 368 с.
20. Чувикова А.А., Потапов С.П., Коваль А.А., Черных Т.Т. Учебная книга цветовода. Москва: Колос, 1980. 224 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. www.biodiv.org – сайт Конвенції про біологічне різноманіття.
2. www.menr.gov.ua – сайт Міністерства охорони довкілля України.
3. www.kvityukrainy.com.ua – журнал «Квіти України».
4. <http://www.encyclopedia.vashsad.ua>
5. <http://greenhome.org.ua>